

JUDECĂTORIA HÎNCEȘTI

Republica Moldova, or. Hîncești, str. Chișinăului, 7
Email: jhn@justice.md; Tel.: /+373 269/ 23 272
www.instante.justice.md

R/a – 1 - 431/25

Curtea Constituțională

Adresa: mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușeanu, nr. 28

Remitem (spre examinare) cererea apărătorului inculpatului Octovean Prozorovschi, avocatul Iulian Cașu, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Anexă: dosar nr. 1-431/25 pe 20 file.

**Președinta interimară
a Judecătoriei Hîncești**

Lilea Roic-Botezatu

Asistent judiciar: Ochișor Svetlana

Prin intermediul Judecătoriei Hîncești (sediul Central)

Judecătorului: Dumitru Efros

de la
Avocatul Iulian Cașu

în interesele inculpatului Prozorovschi Octovean

CERERE

privind ridicarea excepției de neconstituționalitate

Potrivit art. 7 alin.(3) din Codul de procedură penală, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

Astfel, solicităm ridicarea excepției de neconstituționalitate și expedierea în adresa Curții Constituționale a sesizării formulate pentru verificarea constituționalității prevederilor cuprinse în textul art. 322 alin. 5) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, și anume: *Dacă participarea apărătorului ales de inculpat este imposibilă pe o durată care depășește 3 zile, instanța amână ședința și propune inculpatului să-și aleagă un alt apărător, iar în caz de refuz al inculpatului de a-și alege alt apărător, instanța decide solicitarea desemnării, de către coordonatorul oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, a unui avocat care acordă asistență juridică garantată de stat. Pentru înlocuirea apărătorului în condițiile prezentului alineat, instanța stabilește inculpatului un termen de 5 zile.*

Anexă:

1. Sesizare privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

05 iunie 2026

avocat, Cașu Iulian_

SESIZARE

privind excepția de neconstituționalitate

prezentată în conformitate cu art. 135 alin. (1) lit.a) și g) din Constituție

Autorul excepției de neconstituționalitate

- 1. Cașu**
- 2. Iulian**
- 3. Avocat**

Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun

Pe rolul judecătorei Hîncești (sediul Central), judecător Dumitru Efros se află cauza penală de învinuire a lui Prozorovschi Octovean în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 186 alin.2) lit. b), c) Cod Penal și de art. 186 alin.2) lit. b), c) Cod Penal; Malanici Valentin în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 186 alin.2) lit. b), c) Cod Penal și de art. 186 alin.2) lit. b), c) Cod Penal; Blendareco Cristina în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 186 alin.2) lit. b), c) Cod Penal, art. 186 alin. 2) lit. b), c) Cod Penal și de art. 186 alin.2) lit. b), c) Cod Penal.

Cauza penală a fost trimisă în judecată pentru examinarea în fond la data de 08.12.2025.

În prezent cauza penală se află la etapa cercetării judecătorești.

În ședința de judecată din data de 27.05.2026, instanța de judecată, făcînd trimitere în exclusivitate la prevederile art. art. 322 alin. 5) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, și anume: *Dacă participarea apărătorului ales de inculpat este imposibilă pe o durată care depășește 3 zile, instanța amînă ședința și propune inculpatului să-și aleagă un alt apărător, iar în caz de refuz al inculpatului de a-și alege alt apărător, instanța decide solicitarea desemnării, de către coordonatorul oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, a unui avocat care acordă asistență juridică garantată de stat. Pentru înlocuirea apărătorului în condițiile prezentului alineat, instanța stabilește inculpatului un termen de 5 zile, a dispus informarea inculpatului Prozorovschi Octovean să-și aleagă un alt apărător pînă la data de 09.06.2026 ora 09-00, din motivul că apărătorul ales Cașu Iulian a informat instanța de judecată că la data de 22.06.2026 și 24.06.2026 se află în deplasare în străinătate și concomitent în concediu anual de odihnă, asta în condițiile în care pentru ședința de judecată din data de 09.06.2026 ora 09-00 am confirmat disponibilitatea de a mă prezenta.*

Țin să menționez că pînă a stabili ședințele de judecată din data 22.06.2026 și 24.06.2026, instanța de judecată a întrebat apărătorii privind disponibilitatea acestora pentru anumite date, iar ulterior cunoscînd despre faptul că apărătorul Cașu Iulian urmează să se afle în deplasare peste hotare și concomitent în concediu anual de odihnă la datele de 22.06.2026 și 24.06.2026, intenționat a stabilit ședințele la datele respective.

În prezenta cauză penală apăr interesele inculpatului Prozorovschi Octovean din data de 24.10.2022, și niciodată nu am solicitat amînarea acțiunilor de urmărire penală sau a ședințelor de judecată

Obiectul sesizării

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare:

Verificarea constituționalității prevederilor cuprinse în:

- textul art. 322 alin. 5) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, și anume: *Dacă participarea apărătorului ales de inculpat este imposibilă pe o durată care depășește 3 zile, instanța amână ședința și propune inculpatului să-și aleagă un alt apărător, iar în caz de refuz al inculpatului de a-și alege alt apărător, instanța decide solicitarea desemnării, de către coordonatorul oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, a unui avocat care acordă asistență juridică garantată de stat. Pentru înlocuirea apărătorului în condițiile prezentului alineat, instanța stabilește inculpatului un termen de 5 zile.*

text care pretindem că contravine art. 1 alin.3), art. 20, art. 21, art. 23 alin. 2), art. 26 alin. 1) - 3), art. 54 alin. 1) - 4) ale Constituției Republicii Moldova.

Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, deoarece sub imperiul acestora s-au născut raporturi juridice care continuă să producă efecte și sunt determinante pentru soluționarea cauzei penale deduse judecății.

Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

Articolul 1

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime (2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle „[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26

Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

- (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.
- (3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.
- (4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 21 din Constituție, garantează principiul prezumției de nevinovăție, potrivit căruia orice persoană acuzată de comiterea unui delict este prezumată nevinovată până atunci când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, *în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale*. În același sens, potrivit articolului 6 § 2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până atunci când vinovăția sa va fi legal stabilită. Astfel, subliniem faptul orice persoană este considerată nevinovată până la rămânerea definitivă a unei hotărâri judecătorești de condamnare (DCC nr. 4 din 20 ianuarie 2020, § 22). Invocăm ingerința în acest drept fundamental consacrat în Constituția Republicii Moldova, sub aspectul faptului că în cadrul unui proces penal, persoanei acuzate, urmează să-i fie asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, la concret în partea ce ține de modalitatea de exercitare a drepturilor procesul penale după reluarea cercetării judecătorești ca urmare a schimbării completului de judecată.

Articolul 23 alin. (2) din Constituție [calitatea legii] implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile (a se vedea HCC nr. 12 din 14 mai 2018, § 38; HCC nr. 22 din 1 octombrie 2018, § 32; HCC nr. 24 din 17 octombrie 2019, § 110).

Exigențele preeminenței dreptului presupun, inter alia, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41). În acest sens, articolul 23 alin. (2) din Constituție impune adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile.

Condiția accesibilității presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată să dispună de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (Khlyustov v. Rusia, 11 iulie 2013, § 68). Accesibilitatea legii are în vedere aducerea la cunoștința publică a actelor normative și intrarea în vigoare a acestora, care se realizează în baza articolului 76 din Constituție, legea fiind publicată în Monitorul Oficial.

La rândul ei, condiția previzibilității este îndeplinită atunci când persoana poate – în caz de necesitate, cu o asistență juridică adecvată – să prevadă, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele pe care le poate avea o anumită conduită (Gestur Jónsson și Ragnar Halldór Hall v. Islanda, 30 octombrie 2018, § 88; Berardi și Mularoni v. San Marino, 10 ianuarie 2019, § 40).

Totodată, pentru ca legea să îndeplinească exigența previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii discreționare a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, §66; Seychell v. Malta, 28 august 2018, § 50-52).

O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61).

La elaborarea unui act normativ, legislatorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor calității, i.e.: accesibilitatea și previzibilitatea. În particular, textul legislativ trebuie să corespundă principiului coerenței.

Astfel, legea trebuie să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, care generează incertitudine și insecuritate juridică. În procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative (HCC nr. 2 din 30 ianuarie 2018, § 45).

Articolul 23 din Constituție (care stabilește condițiile calității legii) nu poate fi aplicat de sine stătător, ci doar dacă este coroborat cu un drept fundamental. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că testul calității legii se efectuează prin raportare la un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 38 din 8 iulie 2016, § 35; DCC nr. 44 din 22 mai 2017, § 18). Calitatea unei legi nu constituie o problemă de constituționalitate atât timp cât nu este afectat un drept fundamental.

Astfel, prin omisiunea de a reglementa în art. 322 alin.5) din Codul de Procedură Penală a faptului că înlocuirea apărătorului poate avea loc doar în cazul în care acesta din urmă **lipsește nejustificat sau refuză să exercite apărarea**, sunt încălcate drepturile fundamentale prevăzute în art. 20, 21, 26, 54 din Constituția Republicii Moldova.

Deasemenea menționăm faptul că în atare situație, în cazul aflării apărătorului ales în concediu medical, în concediu de odihnă sau alte situații obiective inerente activității profesionale de avocat, în decurs de doar 3 zile, instanțele de judecată invocând prevederile art. 322 alin.5) din Codul de Procedură Penală, pot dispune înlăturarea avocatului din proces.

Prevederile relevante ale Convenției Europene a Drepturilor Omului sunt următoarele:

Articolul 6

Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la

proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției. [...]

3. Orice acuzat are, mai ales, dreptul: a. să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, despre natura și cauza acuzației aduse împotriva sa; b. să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale; [...].”

Articolul 70

Admiterea, desemnarea și înlocuirea
apărătorului, confirmarea calității și
împuternicirilor lui

(4) În cazul în care participarea apărătorului la procesul penal este obligatorie, în conformitate cu art. 69 alin. (1), **iar acesta lipsește nejustificat sau refuză să exercite apărarea, procurorul, prin ordonanță motivată, sau instanța de judecată, prin încheiere motivată**, solicită oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat desemnarea unui avocat care acordă asistență juridică garantată de stat pentru înlocuirea apărătorului și acordă un termen rezonabil pentru pregătirea unei apărări efective. La judecarea cauzei penale în instanță de judecată, avocatului desemnat i se acordă un termen suficient pentru pregătirea apărării.

Articolul 322

Participarea apărătorului la judecarea
cauzei și efectele neprezentării lui

(5) Dacă participarea apărătorului ales de inculpat este imposibilă pe o durată care depășește 3 zile, instanța amână ședința și propune inculpatului să-și aleagă un alt apărător, iar în caz de refuz al inculpatului de a-și alege alt apărător, instanța decide solicitarea desemnării, de către coordonatorul oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, a unui avocat care acordă asistență juridică garantată de stat. Pentru înlocuirea apărătorului în condițiile prezentului alineat, instanța stabilește inculpatului un termen de 5 zile.

Dreptul la un proces echitabil, garantat de articolul 20 din Constituție și, respectiv, de articolul 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, trebuie să fie practic și efectiv, nu teoretic și iluzoriu.

În conformitate cu articolul 4 din Constituție, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu pactele și tratatele la care Republica Moldova este parte.

În acest sens, condițiile articolelor 23 alin. (2) și 54 din Constituție, ca statul să publice și să facă accesibile toate legile și ca exercițiul drepturilor și libertăților să nu poată fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, trebuie interpretate prin prisma criteriilor impuse de jurisprudența Curții Europene.

Noțiunea de „lege” este o noțiune autonomă (*Bosphorus Airways v. Irlanda*, hotărârea Marii Camere din 30 iunie 2005, § 143). Această noțiune presupune lipsa arbitrariului, iar lipsa arbitrariului este un element esențial al principiului preeminenței dreptului, menționat în

Preambulul Convenției Europene, și al principiului statului de drept, menționat în articolul 1 alin. (3) din Constituție.

Noțiunea de „lege” poate cuprinde surse de drept ca legislația primară ori delegată a unui stat, precum și hotărârile judecătorești (Kafkaris v. Cipru, hotărârea Marii Camere din 12 februarie 2008, §§ 118-121). Ea nu include „practicile statale” neconforme cu dreptul scris al statelor ori cu hotărârile judecătorești și cu obligațiile internaționale ale statelor în materie de drepturi ale omului (Streletz, Kessler și Krenz v. Germania, hotărârea Marii Camere din 22 martie 2001, § 91).

Pentru a se stabili caracterul de „lege” în înțelesul Convenției și al Constituției, al unei norme de drept, trebuie efectuat un test al **„suficienței”** acesteia pentru a se verifica dacă norma de drept este **accesibilă, clară, previzibilă** și dacă oferă **garanții împotriva abuzurilor**.

Condiția **accesibilității** impune ca textele de lege să poată fi accesate de către reclamant (Silver și alții v. Regatul Unit, hotărârea din 25 martie 1983, §§ 87-88). Dacă se invocă texte sau reguli care suplimentează limbajul vast al unei norme primare și publice, atunci și acestea trebuie să poată fi accesate de către reclamant. În cauza Silver și alții v. Regatul Unit (citată mai sus) s-a admis faptul că restricțiile asupra corespondenței deținuților, impuse în baza unor ordine și instrucții nepublicate, care completau legislația delegată relevantă, nu puteau fi utilizate pentru a se stabili că ingerința era „prevăzută de lege”.

Condiția **preciziei suficiente** sau a **previzibilității** presupune existența unor norme de drept detaliate în privința subiectului tratat (Kruslin v. Franța, hotărârea din 24 aprilie 1990, § 27). Ea impune o analiză mai riguroasă a normei de drept. Curtea Europeană a statuat că nivelul de precizie al legislației interne „depinde într-o măsură considerabilă de **conținutul actului normativ** avut în vedere, **domeniul pe care este menit să-l acopere, numărul și statutul celor cărora le este adresat**” (Chorherr v. Austria, hotărârea din 25 august 1993, § 25). **Testul preciziei legii impune ca în situațiile în care legea conferă o anumită marjă de discreție, ea să indice cu suficientă claritate limitele acesteia** (Silver și alții v. Regatul Unit (§ 80). În Al-Nashif v. Bulgaria (hotărârea din 20 iunie 2002, §§ 119-123) – un caz care a vizat expulzarea unei persoane din motive de securitate națională –, Curtea Europeană a statuat că „legea trebuie să indice cu suficientă claritate marja de discreție care este conferită autorităților competente și maniera exercitării acesteia, având în vedere scopul legitim al măsurii în cauză, pentru a acorda persoanelor protecția adecvată împotriva ingerințelor arbitrare”.

O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității (Ostrovar v. Moldova, hotărârea din 13 septembrie 2005, § 98 și §§ 105-108). Aceași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești.

Pentru că este suverană cu privire la competența sa, Curtea nu poate fi constrânsă, la examinarea constituționalității unui text de lege, să analizeze dispozițiile criticate prin prisma normelor constituționale invocate de către autorul excepției, ci este liberă să le analizeze și în raport cu prevederile constituționale relevante pentru soluționarea sesizării, importante fiind inclusiv argumentele aduse în acest sens (a se vedea HCC nr. 21 din 3 octombrie 2019, § 23; HCC nr. 15 din 22 mai 2018, § 24; HCC nr. 7 din 26 aprilie 2018, § 23).

Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

În jurisprudența sa, Curtea a reținut că omisiunea legislativă poate face obiectul de examinare al Curții dacă prin aceasta este afectat un drept fundamental (a se vedea HCC nr.23 din 5 august 2021, § 30).

O altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea urmează să analizeze, prin prisma argumentelor invocate în sesizare, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 87 din 25 iulie 2024, § 15).

Făcînd la prevederile articolului 26 din Constituție, reținem că dreptul la apărare reprezintă totalitatea prerogativelor și a posibilităților pe care persoanele le au, potrivit legii, în vederea apărării intereselor lor (a se vedea HCC nr. 22 din 6 august 2020, § 29).

În jurisprudența sa, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a statuat că o persoană acuzată de o infracțiune care nu dorește să se apere personal trebuie să poată recurge la asistență juridică aleasă de ea. Echitatea procedurilor impune ca un acuzat să poată obține întreaga gamă de servicii asociate în mod specific cu asistența juridică. Articolul 6 § 3 litera c) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului nu impune un anumit mod de exercitare a dreptului la apărare, lăsînd statelor părți o marjă de apreciere în alegerea mijloacelor adecvate pentru garantarea acestui drept în cadrul sistemelor lor judiciare naționale (a se vedea Elif Nazan Seker contra Turcia, nr. 41954/10, 8 martie 2022, § 42).

Potrivit articolului 26 alin. (3) din Constituție, în tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

De asemenea, potrivit articolului 17 din Codul de procedură penală, în procesul penal, părțile au dreptul să fie asistate sau, după caz, reprezentate de un apărător ales ori de un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat; instanța judecătorească este obligată să le asigure deplina exercitare a drepturilor lor procesuale, în condițiile Codului.

Mai mult, articolul 70 alin. (4) din Codul de procedură penală le oferă instanțelor de judecată posibilitatea de a-l înlocui pe apărătorul din proces atunci **când acesta lipsește nejustificat sau refuză să exercite apărarea.**

Înlocuirea apărătorului reprezintă o situație excepțională, care se aplică în mod temporar, exclusiv în interesul justiției. Înlocuirea apărătorului trebuie să aibă ca scop asigurarea desfășurării continue și eficiente a procesului penal, **în condițiile în care apărătorul lipsește în mod nejustificat sau refuză să-și exercite obligațiile procesuale.** În asemenea cazuri, pentru a evita amănările repetate și riscul tergiversării procesului, legea oferă posibilitatea desemnării unui apărător, inclusiv din cadrul sistemului de asistență juridică garantată de stat.

Codul de procedură penală al Republicii Moldova în art. 322 alin. (5) nu stabilește drept condiție de înlăturare din proces a apărătorului ales absența nejustificată sau refuzul exercitării obligațiilor procesuale, așa cum este prevăzut în art. 70 alin. (4).

În speță, deopotrivă invocăm că legea internă, *alin. (5) art. 322 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova*, **permite judecătorului în mod arbitrar să înlătore apărătorul ales**

în orice situație de imposibilitate de prezentare în decurs de 3 zile, creînd premise de comitere a abuzurilor, aceasta deși Curtea Europeană permanent reamintește în jurisprudența sa constantă, că "prevăzut de lege" înseamnă nu doar o anume bază legală în dreptul intern, dar și calitatea legii în cauză: astfel, aceasta trebuie să fie accesibilă persoanei și previzibilă (a se vedea Hotărîrea Amann împotriva Elveției, alin. 50), să conțină reglementare clară cu privire la modalitatea de asigurare a unui drept, or referitor la cerința previzibilității legii, Curtea Europeană, în jurisprudența sa constantă, reamintește că o normă este "previzibilă" numai atunci cînd este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încît să permită oricărei persoane - care, la nevoie, poate apela la consultanța de specialitate - să își corecteze conduita, totodată dreptul intern trebuie să ofere o anumită protecție împotriva încălcărilor arbitrare ale drepturilor garantate de § 1 art. 6 din Convenție.

În procesul de examinare a cauzelor penale, data primei ședințe de judecată este stabilită unilateral de către completul de judecată.

Ulterior, completul de judecată coordonează datele următoarelor ședințe de judecată cu participanții la proces, inclusiv cu apărătorii.

Astfel, în speță judecătorul în procesul de coordonare a datelor următoarelor ședințe de judecată, a întrebat apărătorii despre disponibilitatea acestora în perioada imediat următoare, și după ce a aflat informația privind agenda apărătorilor intenționat a fixat ședințe de judecată anume la date despre care știa că apărătorul în mod obiectiv nu se va putea prezenta.

În Hotărîrea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea a reținut că: „Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile.”

De asemenea, în cauza Rotaru c. României, Curtea Europeană a statuat că „o norma este previzibilă numai atunci cînd este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane - care, la nevoie, poate apela la consultanța de specialitate - să își corecteze conduita”, iar în cauza Sunday Times c. Regatului Unit, Curtea Europeană a decis că „[...] cetățeanul trebuie să dispună de informații suficiente asupra normelor juridice aplicabile într-un caz dat și să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-un act determinat”.

Conținutul actului normativ trebuie să permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, claritatea și previzibilitatea fiind elemente sine qua non ale constituționalității unei norme. De asemenea, legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

De altfel, în jurisprudența sa Curtea Europeană a reiterat că persoana în privința căreia se desfășoară o procedură penală este în drept să beneficieze de o diligență, în special în partea ce ține de examinarea cazului său. Astfel, previzibilitatea actului normativ este în strînsă legătură cu garanțiile unui proces echitabil, care sunt concepute pentru a evita plasarea unei persoane, pentru o perioadă îndelungată, într-o stare de incertitudine referitoare la rezultatul examinării cauzei

(cauza Nakhmanovich c. Rusiei, hotărârea 2 martie 2006, § 89, cauza Hajibeyli c. Azerbaidjanului, hotărârea 10 iulie 2008, § 51).

La caz, omisiunea și imprecizia legislativă sunt cele care generează încălcarea dreptului fundamental pretins a fi încălcat.

Astfel, în speță suntem în prezența unei omisiuni legislative și în virtutea rolului său de garant al supremației Constituției, Curtea nu poate ignora viciul de neconstituționalitate existent, deoarece tocmai această omisiune este cea care generează, eo ipso, încălcarea dreptului constituțional al persoanei de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. Or, Curtea Constituțională, potrivit art. 134 din Legea fundamentală, garantează supremația Constituției, ceea ce presupune, printre altele, conformitatea întregului drept cu Constituția.

Lista documentelor relevante

1. Materialele cauzei penale, și în mod prioritar procesul-verbal al ședinței de judecată din data de 27.05.2026.

Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar pe propria mea onoare

că informațiile prezentate Curții sunt veridice,

05 iunie 2026

Avocat: Cașu Iulian _____

în interesele inculpatului Prozorovschi Octovean

ÎN C H E I E R E

09 iunie 2026

mun. Hîncești

Judecătoria Hîncești, sediul Central

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecătorul

Dumitru Efros

Grefier

Febe Dornea

Cu participarea:

Procurorului

Andrei Iepure

Avocaților

Iulian Cașu, Veaceslav Catarau și Serghei Postica

examinând în ședință publică cauza penală de învinuire a lui Cristian Blendarenco de comitere a infracțiunilor prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b) și c), 186 alin. (2) lit. b) și c), 186 alin. (2) lit. b) și c) Cod penal, Valentin Malanici și Octovean Prozorovski de comitere a infracțiunilor prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b) și c), 186 alin. (2) lit. b) și c) Cod penal, -

c o n s t a t ă :

1. La 08 decembrie 2025, în Judecătoria Hîncești, sediul Central, a parvenit cauza penală de învinuire a lui Cristian Blendarenco de comitere a infracțiunilor prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b) și c), 186 alin. (2) lit. b) și c), 186 alin. (2) lit. b) și c) Cod penal, Valentin Malanici și Octovean Prozorovski de comitere a infracțiunilor prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b) și c), 186 alin. (2) lit. b) și c) Cod penal.

2. Potrivit fișei de repartizare a dosarului, dosarul penal înregistrat cu numărul 1-25170845-32-1-08122025, la 08.12.2025, a fost repartizat în mod automat-aleatoriu judecătorului, Dumitru Efros.

3. În ședința de judecată din 06 iunie 2026, avocatul Iulian Cașu a formulat o cerere prin care a solicitat sesizarea Curții Constituționale, în vederea verificării constituționalității art. 322 alin. (5) Cod procedură penală.

4. În motivarea cererii, avocatul a indicat că, în ședința de judecată din 27 mai 2026, instanța de judecată, făcând trimitere exclusiv la prevederile art. 322 alin. (5) Cod de procedură penală, a dispus informarea inculpatului Octovean Prozorovski despre necesitatea alegerii unui alt apărător până la data de 09 iunie 2026, ora 09:00, motivând că avocatul ales, Iulian Cașu, a comunicat instanței imposibilitatea de a participa la ședințele de judecată stabilite pentru 22 iunie 2026 și 24 iunie 2026, întrucât urma să se afle peste hotarele Republicii Moldova și concomitent în concediu anual de odihnă. A mai menționat că, anterior fixării ședințelor de judecată pentru 22 iunie 2026 și 24 iunie 2026, instanța a solicitat opinia apărătorilor cu privire la disponibilitatea acestora de a participa la examinarea cauzei, inclusiv pentru alte date posibile. Potrivit susținerilor sale, instanța, deși avea cunoștință despre imposibilitatea obiectivă a avocatului Iulian Cașu de a participa la ședințele de judecată în datele respective, a fixat în mod intenționat examinarea cauzei. Totodată, a precizat că reprezintă interesele inculpatului Octovean Prozorovski în prezenta cauză penală din 24 octombrie 2022, pe parcursul urmăririi penale și al examinării cauzei în instanță, nu a solicitat amânarea acțiunilor procesuale sau a

ședințelor de judecată. În opinia sa, înlocuirea apărătorului în condițiile art. 322 alin. (5) Cod de procedură penală, este contrară art. 1, 20, 21, 23, 26, 54 din Constituție.

5. În ședința de judecată, apărătorul a indicat că la caz prevederile art. 7 alin. (3) și (3¹) Cod de procedură penală sunt întrunite și a solicitat instanței să ridice excepția de neconstituționalitate și să o expedieze spre examinare Curții Constituționale.

6. În ședința de judecată, procurorul Andrei Iepure a solicitat respingerea sesizării. În susținerea poziției sale, a menționat că aspectele invocate de partea apărării au constituit deja obiect al controlului de constituționalitate, Curtea Constituțională pronunțând Decizia nr. 150 din 02 octombrie 2025 cu privire la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 70 alin. (4) Cod de procedură penală.

7. *Audiind participanții la proces, studiind cererea și materialele cauzei penale, instanța de judecată consideră necesar de a admite cererea și de a sesiza Curtea Constituțională, cu excepția de neconstituționalitate propusă de apărător din următoarele considerente de fapt și de drept.*

8. Potrivit prevederilor art. 7 alin. (3) și (3¹) din Codul de procedură penală, (3) în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora. (3¹) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții: Obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; Excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; Prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; Nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

9. Se reține că, prin încheierea protocolară din 27 mai 2026, instanța de judecată, în temeiul art. 322 alin. (5) Cod de procedură penală, a dispus înlocuirea avocatului Iulian Cașu, constatând imposibilitatea participării acestuia la examinarea cauzei pe o perioadă ce depășește 3 zile. Totodată, inculpatului i-a fost acordat un termen de 5 zile pentru a-și alege un alt apărător.

10. Luând în calcul întinderea obiectului cererii de sesizare (în sensul normei vizate de cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate), instanța de judecată reține că în speță sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 7 alin. (3¹) Cod de procedură penală. În acest sens se reține că, în procesul judecării cauzei au fost aplicate prevederile art. 322 alin. (5) Cod de procedură penală (art. 7 alin. (3/1) lit. c) Cpp este întrunit). Norma menționată intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție (art. 7 alin. (3¹) lit. a) Cpp este întrunit). Excepția este ridicată de către apărătorul inculpatului (art. 7 alin. (3¹) lit. d) Cpp este întrunit). Verificarea jurisprudenței Curții Constituționale nu a relevat o verificare a constituționalității art. 322 alin. (5) Cpp, prin prisma aspectelor invocate de apărător (art. 7 alin. (3¹) lit. d) Cpp este întrunit).

11. Se reține că cererea de sesizare a Curții Constituționale privind verificarea constituționalității normelor contestate, depusă de avocat, constituie o prerogativă a acestuia, instanța nu este în drept să se expună pe marginea temeiniciei acesteia.

12. Pentru motivele enunțate, în conformitate cu art. 341, 342 Cod de procedură penală, instanța de judecată,

d i s p u n e:

Se admite cererea apărătorului inculpatului Octovean Prozorovschi, avocatul Iulian Cașu, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a art. 322 alin. (5) Cod de procedură penală, potrivit textului căruia *„Dacă participarea apărătorului ales de inculpat este imposibilă pe o durată care depășește 3 zile, instanța amână ședința și propune inculpatului să-și aleagă un alt apărător, iar în caz de refuz al inculpatului de a-și alege alt apărător, instanța decide solicitarea desemnării, de către coordonatorul oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, a unui avocat care acordă asistență juridică garantată de stat. Pentru înlocuirea apărătorului în condițiile prezentului alineat, instanța stabilește inculpatului un termen de 5 zile.”*

Se remite în adresa Curții Constituționale sesizarea apărătorului Iulian Cașu privind excepția de neconstituționalitate a art. 322 alin. (5) Cod de procedură penală.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

**Președintele ședinței,
judecător**

Dumitru Efros